

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Quid sit raptus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

RESPON. Dicendum, quod inter prophetas aliqui secundum aliquid diuersimode possunt maiores reputari: simpliciter autem loquendo omnium maximus Moyses fuit, in eo enim quatuor, quæ ad prophetiam requiruntur excellentissime sunt inuenta. Primo quidem visio intellectualis in eo excellentissima fuit, secundum quam tantum meruit eleuari, ut ipsam Dei essentiam videret secundum quod dicitur Numeri. 12. Palam, & non per ænigma, &c. Et hæc quidem eius visio non est facta angelo mediante, sicut aliarum visiones prophetales, vnde ibidem dicit, Ore ad os loquor ei. Et hoc expressè dicit Augu. ad paulinã de videndo Deũ, Et 12. super Gene. ad literam. Secundo, imaginaria visio fuit in eo perfectissima: quia eam quali ad nutum habebat. vnde dicitur Ezech. 33. quod loquebatur ei Dominus facie ad faciem, sicut homo soler loqui ad amicum suum. In quo etiam alia eius eminentia, quantum ad imaginariam visionem potest notari, quod ipse scilicet non solũ audiuit verba, reuelantis: sed vidit non in figura hominis vel angeli, sed qua si ipsum Deum, non in somnio sed in vigilia, quod de nullo aliorum legitur. Tertio, eius denuntiatio fuit excellentissima, quia omnes qui fuerunt ante eum instruxerunt familias suas per modum disciplinæ: Moyses autẽ fuit primus qui locutus est ex parte Domini dicens, hæc dicit Dominus, & nõ vni familie, sed toti populo, nec denuntiavit ex parte Domini, vt attendere dicitur alterius propheta præcedentis: sicut propheta denuntiando inducebat vt observaret lex Moyfi. vnde denuntiatio præcedentiũ fuit preparatio ad legem Moyfi, quæ fuit fundamentum quoddam denuntiationis sequentiũ prophetarũ. Quarto fuit eminentior quantum ad ea quæ ordinantur ad denuntiationem, quantum ad miracula quidem, quia fecit signa ad conuersionem, instructionem totius generis: alij vero Prophetae fecerunt particularia signa ad speciales personas, & specialia negotia. vnde dicitur Deut. ultimo, non surrexit vltra propheta in Israel sicut Moyses, quẽ nosse Dominus facie ad faciem, quantum ad eminentiam reuelationis in omnibus signis atque potentis, sicut fecerat in terra Aegypti Pharaoni & omnibus seruiscius & ita magna mirabilia quæ fecit Moyses corã vniuerso Israel, quantum etiam ad audaciam apparet eminentissimus, quia in sola virga descendit in Aegyptum, non solum ad denuntiamdum verba Domini: sed ad flagellandum Aegyptum, & populum liberandum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod verbũ Gregorij est intelligendum de his quæ pertinent ad mysterium incarnationis, de quibus aliqui posteriores expressiores reuelationes acceperunt, quã Moyses: non autem quantum ad cognitionem diuinitatis de qua plenissime Moyses instructus fuit.

AD SECVNDVM dicẽdũ, quod Dauid dicit esse excellentissimus prophetarum: quia expressissime prophetauit de Christo sine aliqua imaginaria visione.

AD TERTIVM dicẽdũ, quod quibus illa miracula fuerint maiora miraculis Moyfi, quantum ad substantiam factũ: tamen illa Moyfi fuerunt maiora quantum ad modũ faciendi, quia facta sunt toti populo, & ad populi instructionem in noua lege, & liberationem: illa vero fuerunt aliqua particularia negotia.

AD QVARTVM dicẽdum, quod eminentia Helia præcipue in hoc attenditur, quod a morte immunis conseruatus fuit, etiam multis alijs prophetis eminentior fuit quoad audaciã & magnitudinẽ

signorum, vt ex verbis Ecl. ibidem habetur. AD QVINTVM dicẽdum, quod cũ Moyses alius præfertur intelligendum est de prophetis veteris testamenti: quia tunc præcipue propheta fuit in suo statu, quando Christus ad quem omnis propheta ordinabatur expectabatur venturus. Ioan. autem ad nouum pertinet testamentum, vnde Matth. 11. lex & propheta vsq; ad Ioannem. In nouo tamen testamento facta est manifestior reuelatio, vnde dicitur secundẽ Corinthiorum 2. nos autem reuelata facie, vbi expressè Apostolus vsq; ad alios apostolos Moyfi præfert. Et tamen nõ sequitur. Si Ioanne Baptista nullus fuit maior, quod propter hoc nullus fuerit eo excellentior in gradu prophetia: quia cum propheta non sit donatus gratia gratum facientis, potest esse potior in propheta, qui est minor in merito.

QVÆSTIO XIII.

De Raptu.

In quinque articulos diuisa.

- ¶ Primo quæritur quid sit raptus.
- ¶ Secundo, Vtrum Paulus in raptu vidit Deum per essentiam.
- ¶ Tertio, Vtrum intellectus alicuius videris potest eleuari ad videndum Deum per essentiam, sine hoc quod abstrahatur a sensibus.
- ¶ Quarto, Vtrum abstractio requiritur ad hoc quod intellectus possit videre Deum per essentiam.
- ¶ Quinto, quæritur, quid est illud quod apostolus circa raptum suum sciuit, & quid non sciuit.

ARTICVLVS PRIMVS.

Quid sit raptus.

QVÆSTIO est de raptu. Et primo quæritur, quid sit raptus. Describitur autem a magistro sic. Raptus est ab eo, quod est secundum naturam in id quod est contra naturam, vi superioris naturæ eleuatio. Et vñ quod inconuenienter, quia vt Aug. dicit, intelligentia hominis naturaliter cognoscit Deum: sed in raptu eleuatur hominis intellectus ad Dei cognitionem, ergo nõ eleuatur in id, quod est contra naturam, sed quod est secundum naturam. ¶ 2. Præter. Magis depedet spiritus creatus ab intellectu, quam corpus inferius a superiori: sed impressiones superiorum corporum sunt inferioribus corporibus naturales, vt dicit Commen. in 3. Cel. & in 1. Mundi. ergo nec eleuatio spiritus humani, quantumuis fiat vi superioris naturæ est nisi naturalis. ¶ 3. Præter. Roma. 11. super illud. Contra naturam refertus es in bonam oliuam, dicit glossa, quod Deus actor naturæ nihil contra naturam facit, quia hoc est vnicuique naturale, quod ab eo accepta quæ est modus omnis, & ordo naturæ: sed eleuatio raptus fit a Deo, qui est conditor humanæ naturæ: ergo non est contra naturam, sed secundum naturam. Sed dicendum, quod dicitur esse contra naturam quia fit diuinitus, non per modum spiritus humani. ¶ 4. Sed contra, Dionys. dicit 8. de Diu. nom. quod iustitia Dei in hoc attenditur, quia omnibus rebus distribuit secundum suum modum, & dignitatem: sed Deus nõ potest aliquid facere contra suam iustitiam. ergo

Episto. 112. ca. 12. a medio.

Aug. 12. super Henef. ad literam ca. 27. to. 3.

ergo nulli rei aliquid tribuit quod non sit secundum modum eius.

¶ 5 Præt. Si modus hoīs quantum ad aliqd mutetur, nō mutatur hoc modo quod hominis bonum auferatur, quia Deus non est cā quare fit homo deterior, vt Aug. dicit in lib. 83. quæst. sed bonum hoīs est secundum rationem viuere, & voluntarie operari, vt patet per Diony. 3. de Diu. no mi. Cum ergo violentia sit contraria voluntario, & bonum rationis euacuet, ex hoc. n. necessitas est contristans, quod est contraria voluntati, vt dicitur 5. Metaphy. videtur quod diuinitus non fiat in homine aliqua violenta eleuatio contra naturam, quod esse videtur in raptu vt ipsum nomen importat, & descriptio prædicta designat in hoc quod dicitur vi superioris naturæ.

¶ 6 Præt. Secundum Philos. in 3. de Anima, excellentiæ sensibilibus corrumpunt sensum, non autem excellentiæ intelligibilibus intellectum: sed ideo sensus deficit a cognitione excellentiū sensibilibus, quia ab eis corrumpit. ergo intellectus naturaliter potest quantumcumq; excellentiā intelligibilia cognoscere. ad quæcumq; igitur intelligibilia mens hoīs eleuetur, non erit eleuatio contra naturam.

¶ 7 Præt. Aug. dicit in lib. de Spiritu, & Anima, qd angelus & anima natura sunt pares, officio dispares: sed non est contra naturam angeli cognoscere ea ad quæ homines eleuatur in raptu. ergo nec eleuatio raptus est homini contra naturam.

¶ 8 Præt. Si aliquis motus sit naturalis, & peruenit ad terminum motus est naturalis, cū nullus motus sit infinitus: sed mens hoīs mouet naturaliter in Deum, quod patet ex hoc qd non quiescit nisi ad eum peruenit, vt de Aug. in 1. cōfessionum. Fecisti nos Domine ad te, & inquietum est cor nostrum donec quiescat in te. ergo eleuatio illa, qua mens pertingit ad Deum, vt est in raptu, nō est contra naturam. Sed dicebas, quod ferri in Deum non est naturale humane menti ex se ipsa, sed ex p̄stitutione diuina, & sic non est simpliciter naturale.

¶ 9 Sed contra. Inferior natura non operatur, nec tendit in aliquid sine nisi ex p̄stitutione diuina, ratione cuius dicitur omne opus naturale opus intelligentiæ, & tñ rerum naturalium dicimus esse naturales motus simpliciter, & operationes. ergo & ferri in Deū si sit naturale menti ex p̄stitutione diuina, debet iudicari simpliciter naturale.

¶ 10 Præt. Prius est anima in se s̄m quod spiritus dicitur, quam prout est coniuncta corpori secundum quod dicitur anima: sed animæ in quantum est spiritus quidam, actus eius est cognoscere Deum, & alias substantias separatas: in quantum vero est corpori coniuncta, actus eius est cognoscere res sensibiles. ergo per prius est animæ cognoscere intelligibilia, quæ sensibilia. cū igitur cognitio sensibilibus sit actus naturalis, & cognitio diuinorū intelligibilibus est ei naturalis, & sic idem quod prius.

¶ 11 Præt. Naturalius ordinatur aliquid ad vltimū terminum quam ad medium, cum per medium ordo sit ad vltimum: sed res sensibiles sunt qdam media quibus peruenitur ad cognitionem Dei. Rom. 1. Inuisibilia Dei per ea & c. sed cognitio sensibilibus est homini naturalis. ergo & cognitio intelligibilibus, & sic idem quod prius.

¶ 12 Præt. Nihil quod sit virtute aliqua naturali potest dici simpliciter esse contra naturam: sed qdam res vt herbæ vel lapides habent naturales virtutes euocandi mentem a sensibus, vt quædam mirabilia cernantur, quod videtur esse in raptu. ergo

raptus non est eleuatio contra naturam.

SED CONTRA est, quod 2. Corin. 12. super illud, Scio hominem, dicit Gloss. Raptum, id est contra naturam eleuatum. ergo & c.

Gloss. ordinaria ibi.

RESPON. Dicendum, quod sicut cuiuslibet alterius rei est quedam operatio naturalis rei, in quantum est hæc res, vt ignis, aut lapidis, ita etiam hominis est quedam operatio, in quantum est homo, quæ est ei naturalis. In rebus autem naturalibus dupliciter contingit transmutari rem aliquam a sua operatione naturali. Vno modo ex defectu propriæ virtutis, vnde cumq; talis defectus contingat, siue ex causa extrinseca, siue intrinseca, sicut est cū ex defectu virtutis formatiue in semine generatur fetus monstruosus. Alio modo ex operatione diuinæ virtutis, cui omnis natura ad nutum obedit, sicut fit in miraculis, vt cum virgo concipit, vel cæcus illuminatur. Et similiter etiam homo a sua naturali, & propria operatione dicitur immutari: potest autem esse hominis operatio propria intelligere mediante imaginatione & sensu. operatio. n. eius, qua solis intellectualibus inheret, omnibus inferioribus prætermisistis, non est eius in quantum est homo, sed in quantum aliquod in eo diuinum existit, vt dicitur 10. Ethic. operatio vero, qua solis sensibilibus inheret præter intellectum, & rationem, non est eius in quantum est homo, sed secundum naturam, quam cum brutis habet communem. Tunc igitur a naturali modo suæ cognitionis transmutatur, quando a sensib. abstractus aliqua præter sensum inspicit: hæc igitur transmutatio quod sit ex defectu propriæ virtutis, sicut accidit in phreneticis, & alijs mente captis, & hæc quidem abstractio a sensibus non est eleuatio hoīs, sed potius depressio. Aliquando vero talis abstractio fit virtute diuina, & tunc propriæ eleuatio quædã est, quia cum agens assimilet sibi patiens, abstractio, q̄ fit virtute diuina, quæ est supra hominem, est in aliquid altius, quam sit naturale homini. Sic ergo in descriptione raptus, qua definitur vt quidã motus, tangitur eius genus in hoc, quod dicitur, eleuatio, causa efficiens in hoc quod dicitur, vi superioris naturæ: & duo termini motus a quo & in quem, cum dicitur ab eo quod est secundum naturam & c.

Cap. 7. a medio 10. 5.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod cognoscere Deum contingit multipliciter, s̄ per essentiam suam & per res sensibiles, aut etiam per effectus intelligibiles. Similiter etiam distinguendum est de eo, quod est homini naturale. Vni enim & eidem rei est aliquid contra naturam, & secundum naturam secundum eius status diuersos, eo qd non est eadem natura rei dum est in fieri, & dum est in perfecto esse, vt dicit Rabbi Moyses, sicut quãtitas completa est naturalis homini cum ad perfectam peruenit etatem, esset autem contra naturam puero si in perfecta quantitate nasceretur. Sic igitur dicendum est quod intelligentiæ humane secundum quemlibet statum est naturale aliquo modo cognoscere Deum, sed in sui principio, s̄ in statu viæ est ei naturale, quod cognoscit Deum p̄ creaturas sensibiles. Est etiam ei naturale quod perueniat ad cognoscendum Deum per seipsum in sui consumatione, s̄ in patria. Et si in statu viæ eleuetur ad hoc quod cognoscat Deum secundum statum patriæ, hoc erit contra naturam, sicut esset contra naturam, quod puer mox natus haberet barbam.

AD SECVNDVM dicendū, qd duplex est natura, s̄ particu-

Non p̄tendit a p̄tendit.

Deus. ca. 4. p̄tendit a p̄tendit.

Con. 7. 12.

Cap. 7. a medio 10. 5.

E

particularis, quæ est propria vniuersali; rei, & vniuersalis, quæ complectitur totum ordinẽ causarum naturalium. Ex hoc dicitur esse dupliciter aliquid secundum naturam vel contra naturam. Vno modo quantum ad naturam particularem. Alio modo quantum ad vniuersalem, sicut omnis defectus & corruptio & senes est cõtra naturam particularem: sed tamen naturale est secundum naturam vniuersalem, vt omne compositum ex contrariis corrumpatur. Quia igitur ordo vniuersalis causarum hoc habet, vt inferiora a suis superioribus moueantur, omnis motus qui fit in inferiori natura ex impressione superioris, siue in corporalibus, siue in spiritalibus, est quidẽ naturalis secundum naturam vniuersalem: non autem secundum naturam particularem, nisi quando a superiori sic imprimitur in naturam inferiorem, vt ipsa impressio sit eius natura. Et sic patet quomodo ea, quæ a Deo in creaturis fiunt, possunt dici secundum naturam vel contra. Vnde & patet responsio ad tertium. Vel dicendum, quod ista eleuatio dicitur esse contra naturam, quia est contra solitum cursum naturæ, sicut glossa exponit Rom. 11.

AD QVARTVM dicendum, quod Deus quàmuis numquã contra iustitiã faciat, tamen aliquid præter iustitiã facit. Tunc enim est aliquid contra iustitiã, cũ subtrahitur alicui quod sibi debetur, vt patet in humanis cũ quis alteri furatur. Si vero ex liberalitate quadã tribuat quod nõ est debitũ, hoc nõ est cõtra iustitiã, sed præter. Sic igitur cũ Deus mentem humanam in statu viæ eleuat supra modum suum, non facit contra iustitiã sed præter.

AD QVINTVM dicendum, quod opus hominis ex hoc, quod habet bonitatẽ meriti, exigit, vt sit secundum rationẽ & voluntatẽ. Sed bonũ quod ei cõfertur in raptu, non est huiusmodi. Vnde nõ oportet quod procedat ex voluntatẽ humana, sed sola virtute diuina. Nec tñ potest dici omnino violentia, nisi sicut dicitur motus violentus quando lapsus proicitur deorsum velocius, quam sit dispositio motus naturalis: proprie tñ violentum est, in quo nihil confert vim patiens, vt dicitur 3. Ethic.

AD SEXTVM dicendum, quod hoc est cõmune intellectui, & sensui quod vterque deficit a perfecta perceptione excellentis obiecti, & si vterque de eo aliquid accipiat. Sed in hoc est differẽtia quod ex hoc, quod sensus ab excellenti sensibili mouetur, corrumpitur, vt nõ possit postmodũ minora sensibilia cognoscere: sed per hoc qd intellectus accipit de intelligibili excellenti cõfortat, vt melius postmodũ possit minora intelligibilia cognoscere. Vnde auctoritas Philosophi nõ est ad propositũ.

AD SEPTIMVM dicendum, quod angelus, & anima nõ dicuntur esse pares natura, nisi quantum ad statũ vltimæ consumationis, in quo homines erunt sicut angeli in celo, vt dicitur Matth. 22. Vel dicendum, quod cõmunicat in natura intellectuali, quàmuis in angelis inueniatur perfectior.

AD OCTAVVM dicendum, quod peruentio ad terminum motus naturalis est naturalis, non quidem in principio vel medio, sed in fine motus, & propter hoc non sequitur.

AD NONVM dicendum, quod operationes rerũ naturalium, quæ sũt ex præstitutione diuina, dñr naturales quando principia illarum operationum sũt rebus indita, sicut sũt earum naturæ: nõ autẽ sic a Deo præstituitur homini eleuatio raptus.

AD X. dicendum, quod illud quod est prius in intentione naturæ, est posterius tempore, sicut se ha-

bet actus ad potẽtiam in eodem susceptibili, esse in actu est prius a natura, quàmuis vna & eadẽ res prius tempore sit in potentia quam in actu. Et similiter operatio anime, in quantum est spiritus, est prior quantum ad intentionem naturæ: sed posterior tempore. Vnde si vna operatio fiat in tempore alterius, hoc erit contra naturam.

AD XI. dicendum, quod quàmuis ordo ad meritum sit propter ordinem ad vltimum, tamen ad vltimum non peruenitur naturaliter nisi per meritum. Et si aliter fiat erit preuentio non naturalis, & sic est in proposito.

AD XII. dicendum, quod illa abstractio a sensibus, quæ fit virtute naturali rerũ aliquarum, reducit in illam abstractionem, quæ fit ex defectu proprie virtutis: nõ illæ res habent naturam a sensibus abstractam, nisi in quantum obstupefaciunt sensus: vnde patet, quod talis abstractio a sensu, est aliena a natura.

ARTICVLVS II.

Utrum Paulus in raptu viderit Deum per essentiam.

SECUNDO queritur, utrum Paulus in raptu viderit Deum per essentiam. Et videtur quod non. Eph. 8. super illud, tenebris obcuratum habentes intellectum. Gloss. omnis, qui intelligit, quædam luce minori illustratur. si ergo intellectus eleuatur ad videndum Deum, oportet, quod illustretur aliqua luce ad huiusmodi visionem proportionata: sed lux talis non est nisi lux gloriæ, de qua dicitur in Ps. In lumine tuo videbimus lumen. Ergo Deus per essentiam videri non potest, nisi ab intellectu beato: sed Paulus in raptu glorificatus non fuit, ergo Deum per essentiam non vidit. Sed dicendum, quod Paulus ut tunc beatus fuit.

¶ 2 Sed contra perpetuitas est de ratione beatitudinis, ut dicit August. de Ciuitate Dei. Sed istas res ille non mansit in Paulo in perpetuum, ergo in statu illo non fuit beatus.

¶ 3 Præter. A gloria anime redundat gloria in corpore: sed corpus Pauli non fuit glorificatum, ergo nec mens eius fuit lumine gloriæ illustrata, & sic non vidit Deum per essentiam. Sed dicendum, quod videndo Deum per essentiam in statu illo non fuit beatus simpliciter, sed secundum quod.

¶ 4 SED CONTRA, ad hoc quod aliquis sit beatus simpliciter, nõ requiritur nisi actus gloriæ, & dos gloriæ quæ est principium illius actus: sicut corpus Petri fuisse simpliciter glorificatũ, si cum hoc conferebatur super aquas, huiusmodi actus in se habuisset principium quod dicitur agilitas: sed claritas quæ est principium diuinæ visionis quæ claritas gloriæ, est dos gloriæ. si igitur mens Pauli Deum vidit per essentiam, & illustrata fuit quæ est principium huius visionis, fuit simpliciter glorificata.

¶ 5 Præter. Paulus in raptu habuit fidem, & speram, sed ista non possunt simul stare cum visione Dei per essentiam, quia fides est de his quæ non apparent, vt dicitur Hebr. 11. & quod videt quis quod sperat, ut dicitur Rom. 7. ergo &c.

¶ 6 Præter. Charitas patriæ non est principium merendi, sed Paulus in raptu fuit in statu merendi, quia eius anima nondum erat a corpore corruptibili soluta, ut dicit August. 12. super Gen. ad litteram. ergo non habuit charitatem patriæ: sed ubi est charitas patriæ quæ est perfecta, ibi est charitas patriæ quæ est perfecta: quia quantum de Deo quilibet cognoscit, tantum diligit, ergo non vidit Deum per essentiam.

¶ 7 Præ. Diuina essentia sine gaudio uideri nõ potest.

cap. 1. circa
mediũ rom.
5.